

Bromölla kommun

KOMMUNAL FÖRFATTNINGSSAMLING Nr 450.3

Antagen/Senast ändrad	Gäller från	Dnr
Kf 1998-06-22 § 79	1998-06-23	1997/308-450
Kf 2023-09-18 § 113	2023-09-19	2023/447

AVFALLSPLAN FÖR BROMÖLLA KOMMUN

AVFALLSPLAN 2017-2024

Bromölla kommun

Avfallsplan 2017-2024, Bromölla kommun

Framställd av:	Bromölla kommun
Arbetsgrupp:	Christel Hasselqvist, projektledare Jenny Moberg Rebecka Klevendal
Teckningar:	Från barn i årskurs 4-6 på Edenryds skola, Dalaskolan Norra och Gualövs skola
Avfallstrappan:	Viktoria Unosson, s 8

Vision för Bromöllas avfallshantering

Bromölla kommuns avfallshantering ska bidra till ett hållbart samhälle på lång sikt. Miljön och människan är i fokus och alla tar ett gemensamt ansvar i arbetet med att minimera uppkomsten av avfall. Vi ser potential i varje ting så långt det är möjligt och tar hand om det avfall som uppstår på bästa sätt genom återanvändning och återvinning.

Sammanfattning

Denna avfallsplan redogör för hur Bromölla kommun ska arbeta med avfallsfrågorna 2017-2024. Planen ska utgöra ett tydligt styrdokument för hur kommunen ska arbeta med att minska miljö- och hälsopåverkan från avfallshanteringen. Det långsiktiga syftet med planen är att avfallshanteringen ska bli hållbar. Förebyggandet av avfall ska öka och avfall som ändå uppstår ska i första hand återanvändas eller materialåtervinnas. Andra viktiga aspekter är arbetsmiljön för alla som arbetar med avfallshanteringen inom det kommunala ansvaret och tillgängligheten till insamlingssystem för medborgare.

Bromöllas utmaningar inom avfallsområdet har definierats utifrån nuläget, genomförda dialoger med allmänheten och verksamheter, Sveriges Miljömål, Sveriges avfallsplan 2012-2017 m.m. Med utgångspunkt i dessa utmaningar har fem målområden tagits fram.

De fem målområdena är:

- Människan i centrum
- Förebygga uppkomst av avfall och nedskräpning
- Farligt avfall
- Återanvändning
- Materialåtervinning

Till varje målområde har övergripande mål, delmål, åtgärder, tidsplan och ansvarig tagits fram. Därtill kommer en viktig övergripande åtgärd genomföras genom att en informationsplan upprättas.

Arbetet med att genomföra åtgärderna och uppfylla målen kommer årligen att följas upp och redovisas till kommunstyrelsen. Avfallsplanen ska ses över minst vart fjärde år.

Innehåll

Vision för Bromöllas avfallshantering	2
Sammanfattning	4
1 Inledning	6
1.1 Bakgrund och syfte med avfallsplanen	6
1.2 Bromölla kommuns avfallsorganisation	6
1.3 Avfallsplanens framtagande	6
2 Bromöllas utmaningar	7
3 Mål och åtgärder	8
3.1 Människan i centrum	10
3.2 Förebygga uppkomst av avfall och nedskräpning	11
3.3 Farligt avfall	12
3.4 Återanvändning	13
3.5 Materialåtervinning	14
3.6 Kommunikationsplan - en viktig strategisk åtgärd	15
4 Konsekvenser	15
4.1 Inverkan på miljön	15
4.2 Resurser	15
5 Styrmedel	16
6 Uppföljning, översyn och uppdatering	16

Bilagor

1. Nulägesbeskrivning
2. Nationella, regionala och lokala mål samt lagstiftning
3. Sammanställning av dialog med referensgrupper
4. Uppgifter till länsstyrelsens sammanställning

1 Inledning

1.1 Bakgrund och syfte med avfallsplanen

Riksdagen beslutade 1990 att kommunerna ska ta fram kommunala avfallsplaner. Det är idag inskrivet i 15 kap. 41 § Miljöbalken. Avfallsplanen utgör tillsammans med kommunens lokala föreskrifter om avfallshantering renhållningsordning för kommunen. Avfallsplanen ska omfatta allt avfall, inte bara det som kommunen själv hanterar. Av Naturvårdsverkets föreskrifter (NFS 2006:6) om innehåll i en kommunal avfallsplan framgår vad en kommunal avfallsplan ska omfatta.

Syftet med en avfallsplan är att den ska vara ett strategiskt styrdokument för avfallshanteringen i kommunen. Avfallsplanen ska utgöra en grund för kommunens arbete med att bidra till att de nationella och avfallsrelaterade miljökvalitetsmålen uppnås. Den ska vara ett levande dokument som fungerar som vägledning i det dagliga arbetet. Planen ska ge en samlad bild över avfallshanteringen i kommunen och effektivisera arbetet med att utveckla avfallshanteringen genom att öka förutsättningarna för att olika delar av kommunen och olika styrmedel för avfallshanteringen strävar i samma riktning.

Målsättningen med denna avfallsplan är att få ett tydligt styrdokument för avfallshanteringen fram till år 2021.

Dokumentet ska vara vägledande i alla delar av avfallshanteringen. Vid detaljplanering av nya områden, vid bygglov, i tillsyn över miljöfarlig verksamhet men även för invånarna och verksamheterna hur de ska hantera sitt avfall.

1.2 Bromölla kommuns avfallsorganisation

Kommunstyrelsen ansvarar för avfallshanteringen i Bromölla kommun. Kommunen drivs i en förvaltning indelad i verksamhetsområden och renhållningen sköts genom den tekniska enheten som är en del av Tillväxt och Utveckling.

1.3 Avfallsplanens framtagande

Arbetet med att ta fram avfallsplanen har pågått under 2014/2016. Projektets styrgrupp har bestått av Beredningen för tillväxt och samhällsbyggande. Arbetsgruppen har utgjorts av:

Christel Hasselqvist	Tillväxt och utveckling
Jenny Moberg	Myndighetskontoret
Rebecka Klevendal	Gemensam service

I arbetet har dialoger förts med följande referensgrupper:

- Medborgare
- Representanter från samtliga kommunala verksamheter
- Företagare i kommunen
- Samtliga politiska partier
- Rådet för funktionshinderfrågor
- Kommunala pensionärsrådet

Arbetet med avfallsplanen kan delas upp i följande steg:

1. Nuläge samt probleminventering
2. Mål och åtgärder
3. Färdigställande, samråd/granskning och antagande

Arbetet inleddes med en uppföljning av föregående avfallsplan samt en sammanställning av nuläget (bilaga 1). I ett inledande skede gjordes också en genomgång av relevant lagstiftning och andra styrdokument (bilaga 2). I steg 1 ingick också dialoger med referensgrupperna i syfte att få information om hur avfallshanteringen fungerar idag och hur den kan bli bättre. De synpunkter och idéer som framkom finns sammanställda i bilaga 3. Steg 1 resulterade i en sammanställning av Bromöllas utmaningar inom avfallsområdet.

Underlagsmaterialet från steg 1 användes sedan för att ta fram övergripande mål, delmål och åtgärder. Genomförandetid har angetts för respektive åtgärd och ansvar fördelats inom organisationen.

Illustrationerna i avfallsplanen har barn i årskurs 4-6 i Bromölla kommun hjälpt till med.

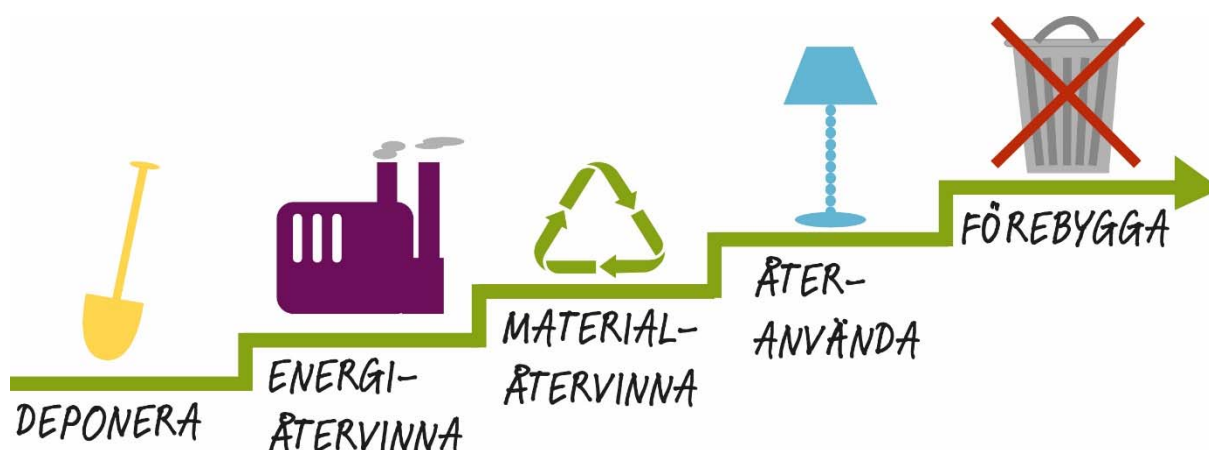
2 Bromöllas utmaningar

Utifrån genomgång av statistik, lokala erfarenheter, nulägesbeskrivningen och genomförda dialoger har följande viktiga lokala utmaningar för Bromölla kommun kunnat sammanställas:

1. Påbörja ett aktivt arbete med att förebygga uppkomst av avfall och minska matsvinnet.
2. Skapa möjlighet för medborgare att vid kommunens återvinningscentral lämna produkter till återanvändning.
3. Förbättra utsorteringen av matavfall och arbeta för att matavfallsfraktionen ska bli fri från annat avfall.
4. Förbättra utsorteringen av avfall till materialåtervinning.
5. Minska nedskräpningen vid återvinningsstationerna.
6. Ordna möjlighet för mindre företag att lämna förpackningsavfall vid återvinningscentralen.
7. Införa det redan beslutade systemet med fastighetsnära insamling av förpackningar och tidningar. Utökade informationsinsatser och uppföljning i samband med detta. Särskilt stödja flerbostadshus vid val av lösningar. Beakta funktionshinderfrågor.
8. Öka kunskapen om farligt avfall och hur det ska hanteras.
9. Fortlöpande och välplanerad information till invånare och verksamheter.
10. Ta med avfallsfrågan tidigt i planering av nya eller ändring av befintliga bostads- och verksamhetsområden. Var lyhörd mot personalens behov i de kommunala verksamheterna.
11. Arbeta aktivt med avfallsfrågorna i skolan.
12. Förbättra kunskapen om de nedlagda deponiernas miljöpåverkan.

3 Mål och åtgärder

EU har beslutat om en så kallad avfallshierarki, avfallstrappa, som även styr hur avfallet tas om hand i Sverige. Avfallshierarkin har införts i 15 kap. Miljöbalken. Målet är att befinna sig så högt upp på trappan som möjligt. Att förebygga avfall innebär att man genomför olika åtgärder som minskar mängden och halten farliga ämnen i avfallet. Genom att utnyttja resurserna effektivt, förändra konsumtionsmönster och förlänga produkternas användningstid kan mängden avfall minskas. Även återanvändning är ett viktigt steg.

Figur 1. En illustration av avfallstrappan. EUs beslutade avfallshierarki.

I arbetet med att ta fram mål för Bromölla kommuns avfallshantering har avfallstrappan utgjort en grund för prioriteringar. Därtill har miljömålen, Sveriges avfallsplan 2012-2017 samt dialoger med medborgare och verksamheter utgjort ett värdefullt underlag. Även arbetsmiljöaspekter för alla som arbetar med avfallshanteringen inom det kommunala ansvaret har vägts in då det är viktigt att undvika att nya arbetsmiljöproblem byggs in i systemen. Det har också varit betydelsefullt att Bromöllas utmaningar arbetats in i mål och åtgärder.

Sammanfattningsvis har följande utgjort grund för prioriteringar:

- Miljönytta samt arbetsmiljöaspekter
- Nationella/regionala prioriteringar
- Resurser
- Genomförbarhet
- Kunskapsspridning

Fem målområden har tagits fram för Bromölla kommun och dessa illustreras i figuren nedan:

Figur 2. Målområden.

För respektive målområde har ett övergripande mål formulerats. Därefter har delmål tagits fram och för varje delmål har åtgärder som ska genomföras för att delmålet ska kunna uppfyllas preciserats. Genomförandetid har angetts för respektive åtgärd och ansvar fördelats inom organisationen.

De övergripande målen omfattar såväl sådant avfall som kommunen har ansvar för som annat avfall t ex verksamhetsavfall. När det gäller verksamhetsavfall som inte utgörs av hushållsavfall så kan varje verksamhet anlita valfri godkänd entreprenör. Kommunens möjlighet att påverka är därför mer begränsad än när det gäller hushållsavfall. De delmål och åtgärder som rör verksamhetsavfall som inte består av hushållsavfall är därför mer inriktade på information. Därtill kan kommunen som tillsynsmyndighet enligt miljöbalken bedriva tillsyn och rådgivning inom avfallsområdet.

3.1 Människan i centrum

Övergripande mål: Avfallshanteringen ska utgå från människans behov och ska anpassas både till den som lämnar, hämtar och behandlar avfallet.

Bakgrund: I Bromöllas vision står invånarna i fokus. Målområdet utgår från att avfallshanteringen inte ska påverka varken boende eller arbetstagare negativt. Målområdet har en koppling till det nationella miljömålet *god bebyggd miljö* samt till kraven i arbetsmiljölagen.

Uppföljning: Genomförandet av åtgärderna kommer att följas upp årligen.

Delmål	Åtgärd	Tid	Ansvar
Förebygga arbetsmiljöproblem	Genomföra en kartläggning av arbetsmiljöproblemen vid hämtplatser i samarbete med insamlingsentreprenörer.	2017	Tekniska
Avfallshanteringen ska vara en del av kommunens planarbete	Avfallshanteringen ska vägas in tidigt i detaljplanering och plats/mark avsätts.	2017-	Tekniska
Tydliggöra ansvarsfördelningen mellan renhållaren och omsorgen	Ta fram riktlinjer så att det blir tydligt hur ansvaret fördelas.	2018	Stöd och omsorg Tekniska
Förstärka renhållningens organisation	Utreda möjligheten till formaliserad samverkan med andra kommuners renhållningsavdelningar och kommunala bolag.	2017-2021	Tekniska
Säkerställa information om avfallshantering	Ta fram, genomföra och följa upp en kommunikationsplan	2017-2021	Gemensam service
Ökad tillgänglighet vid varje återvinningsstation	Översyn av i kommunen placerade återvinningsstationer utifrån hur de geografiskt är placerade	2017-2019	Tekniska
	Se över tillgängligheten på återvinningsstationerna. Efter översyn ska aktiva korrigeringar göras för att öka tillgängligheten.	2017-	Tekniska

3.2 Förebygga uppkomst av avfall och nedskräpning

Övergripande mål: Medborgare och verksamheter ska bidra till att avfallsmängder och nedskräpning minskar genom medvetna val och ansvarsfullt agerande.

Bakgrund: Avfallsminimering toppar prioriteringen i avfallstrappan och tillsammans måste vi arbeta för att minska avfallet. Det bästa för miljön är om inget avfall uppstår. Både minskat matsvinn och minskad nedskräpning har lyfts fram i den nationella avfallsplanen som prioriterade områden. Minskning av matavfall tas också

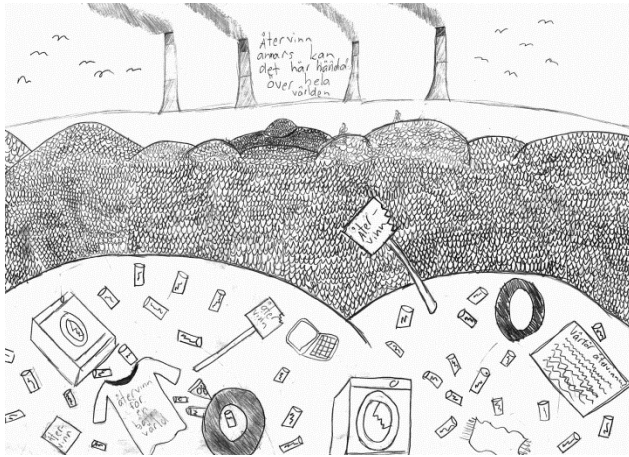
upp i Sveriges program för förebyggande av avfall. Målområdet har vidare koppling till de nationella miljömålen *begränsad miljöpåverkan*, *giftfri miljö* och *god bebyggd miljö* samt de lokala miljömålen om hushållning och hållbar konsumtion. Att minska avfallet har funnits med i tidigare avfallsplan i Bromölla kommun men främst som mål att minska på deponerade mängder.

Uppföljning: Genomförandet av åtgärderna kommer att följas upp årligen. Vägning/statistik av insamlat avfall, Vägning av matavfall i skola och omsorg.

Nyckeltal: Mängden matavfall inom skola/omsorg [kg/år].

Delmål	Åtgärd	Tid	Ansvar
Främja minskad nedskräpning i samhället och naturområden (inkluderat det marina skräpet)	Information om gällande regler och kommunens tjänster, t ex möjligheten att få trädgårdsavfall och grovsopor hämtade.	Löpande	Tekniska
	Informationsinsatser och skräpplockaraktiviteter i skola och förskola.	Kommunikationsplan	Tekniska Gemensam service
	Utreda behov och förbättringsmöjligheter av avfallshanteringen i strövområden samt Ivösjöns arkipelag.	2017-2018	Turism Tekniska
	Inventera och åtgärda antalet, samt placering av, avfallsbehållare, hundlatrinbehållare och askkoppar på allmänna platser i samhället.	2017	Tekniska
	I samband med framtagandet av dagvattenplanen i kommunen ska förekomst av mikropartiklar i dagvattnet inventeras.		Kommunstyrelsen
Mängden matavfall inom kommunens verksamheter ska minska	Kampanjer/aktiviteter vid skolor och förskolor då matsvinnet ges särskild uppmärksamhet.	Årligen	Utbildning
	Införa kontinuerlig vägning och uppföljning av hur mycket mat som slängs inom skola och omsorg.	Löpande	Utbildning Stöd och omsorg Sb kf
Öka invånarnas medvetenhet kring vinsterna med att förebygga avfall	Information om förebyggande av avfall samt återanvändning till alla hushåll.	Kommunikationsplan	Tekniska Gemensam service

3.3 Farligt avfall

Övergripande mål: Genom informationsåtgärder och god tillgänglighet ska vi öka insamlingen av det farliga avfallet. Det ska inte finnas något farligt avfall blandat med annat hushållsavfall.

Bakgrund: Hanteringen av farligt avfall är något som ständigt måste uppmärksammas då det är en viktig del i arbetet med att få bort giftiga och farliga ämnen ur kretsloppet. En förutsättning för detta är att det farliga avfallet utsorteras från annat avfall, därför innehåller det övergripande målet en nollvision när det gäller förekomst av farligt avfall blandat med annat hushållsavfall. Målet har en direkt koppling till miljö kvalitetsmålen *giftfri miljö* och *god bebyggd miljö*. Farligt avfall i form av elavfall och batterier tas särskilt upp i den nationella avfallsplanen.

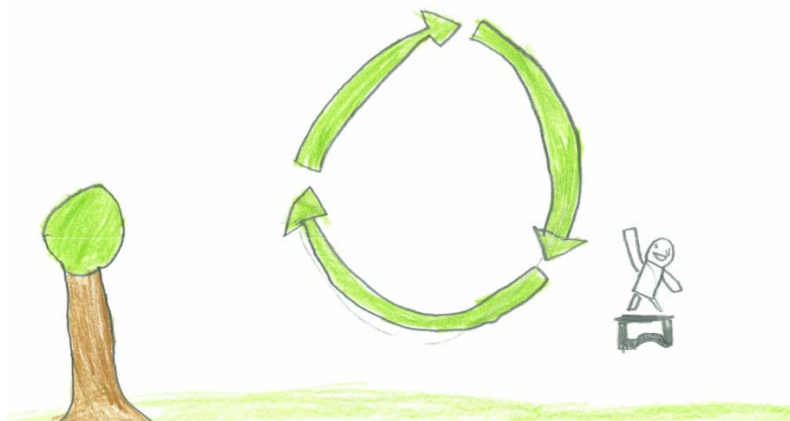
Åtgärder kring nedlagda deponier tas upp i den nationella avfallsplanen, i Bromölla kommuns översiktsplan samt i kommunens vattenförsörjningsplan.

Uppföljning: Genomförandet av åtgärderna kommer att följas upp årligen. Resultaten från plockanalyserna av hushållens kärlospor kommer att utgöra underlag för informationsåtgärder.

Nyckeltal: Andel farligt avfall blandat med annat hushållsavfall [%].
Andel kända nedlagda deponier som har riskklassats enligt MIFO fas 1 [%].

Delmål	Åtgärd	Tid	Ansvar
Risken för negativ miljöpåverkan från deponerat avfall ska utredas	Genomföra inventering och riskklassning av alla nedlagda deponier som är identifierade i denna avfallsplan, bilaga 1, enligt MIFO fas 1.	2017-2021	Tekniska Myndighet
Allt farligt avfall som uppkommer i kommunen ska samlas in och omhändertas på ett miljömässigt sätt.	Informations- och tillsynsinsatser till verksamheter.	2017-2018	Myndighet
	Information till hushåll	Kommunikationsplan	Tekniska Gemensam service
	Utvärdera och se över insamlingssystem för det farliga avfallet.	2017-2018	Tekniska

3.4 Återanvändning

Övergripande mål: Återanvändning av varor och produkter ska stimuleras.

Bakgrund: Återanvändning är det näst bästa steget på EU:s avfallstrappa. Att välja begagnade produkter istället för att köpa nytt leder till miljövinster både genom att avfallsmängderna minskar och att miljöpåverkan från nyttillverkning av varor minskar. Ökad återanvändning lyfts fram i den nationella avfallsplanen, har koppling till miljömålen *begränsad klimatpåverkan* och *giftfri miljö* samt de lokala miljömålen om hushållning och hållbar konsumtion. Vid de dialoger som genomförts har en återkommande synpunkt varit ett behov av att införa återanvändning som en funktion vid kommunens återvinningscentral.

Uppföljning: Genomförandet av åtgärderna kommer att följas upp årligen.

Delmål	Åtgärd	Tid	Ansvar
Underlätta för kommuninvånare att välja återanvändning när avfall lämnas vid återvinningscentralen	Införa återanvändning som en funktion på kommunens återvinningscentral.	2018	Tekniska
Uppmuntra till återanvändning genom att kommunens arbetstagare och invånare byter eller delar på saker	På kommunala arbetsplatser starta forum där återanvändning kan ske. T ex bokbytarhyllor, tidningspool.	2017-	Varje arbetsplats
	Inrätta möjlighet att föräldrar ska kunna lämna urvuxna kläder på förskola/skola som sedan andra föräldrar kan ta, alternativt att det skickas till omsorgens loppisverksamhet.	2017-2018	Utbildning Stöd och omsorg
	Sprida goda exempel till kommuninvånare genom information.	Kommunikationsplan	Tekniska Gemensam service

3.5 Materialåtervinning

Övergripande mål: Genom ökad materialåtervinning minskas andelen avfall som går till förbränning.

Bakgrund: Avfall ska ses som en resurs. Utsortering och rötning av matavfall leder till att avfallens energi och näringsinnehåll kan nyttiggöras. Utsorterade material leder till mindre uttag av jungfruliga resurser och mindre mängder avfall som går till förbränning. Ökad materialåtervinning är det tredje steget på EU:s avfallstrappa och tas upp i den nationella avfallsplanen. Målet har koppling till miljömålen *begränsad klimatpåverkan* och *giftfri miljö* samt det lokala miljömålet om hushållning. De plockanalyser som genomförts visar på att det finns ett behov av att förbättra utsorteringen av både matavfall och andra material. Byte till ett nytt insamlingssystem med fastighetsnära insamling av förpackningar och tidningar är beslutat och kommer att införas.

Uppföljning: Genomförandet av åtgärderna kommer att följas upp årligen. Resultaten från plockanalyserna av hushållens kärlospor kommer att utgöra underlag för informationsåtgärder.

Nyckeltal: Andelen förpackningsavfall i hushållens brännbara avfall [%].
Andelen matavfall i hushållens brännbara avfall [%].
Andelen felsorterat avfall i hushållens matavfall [%].

Delmål	Åtgärd	Tid	Ansvar
Förbättra hushållens utsortering av material till återvinning	Informationsinsatser	Kommunikationsplan	Tekniska Gemensam service
	Inventering för att komma fram till om alla fastigheter har abonnemang för hushållsavfall samt vidta åtgärder så att alla hushåll utan dispens har soptömning.	2017-2018	Tekniska
	Genomför plockanalyser vart annat år.	2017-	Tekniska
	Verkställa Kommunfullmäktiges beslut om fastighetsnära insamling.	2017-2018	Tekniska
	Ordna möjlighet till sortering av vissa avfallsslag i offentliga miljöer (badhus, idrottshallar, lekplatser, torg, badplatser, bibliotek etc).	2017-2018	Kultur Fritid Tekniska
Förbättra verksamheters utsortering av material till återvinning	Teckna abonnemang med alla verksamheter med fettavskiljare från vilka det uppstår avfall jämförligt med hushållsavfall.	2017-2018	Tekniska
	Upphandla hämtning och behandling av fritureoljor.	2017	Tekniska
Avfall inom bygg- och anläggningssektorn ska utsorteras vid källan	Information om avfallshantering i samband med bygg- och rivningslov.	2017	Myndighet
	Tydliga krav vid upphandling av kommunala rivnings- och byggprojekt.	2017-	Fastighet Tekniska

3.6 Kommunikationsplan - en viktig strategisk åtgärd

I arbetet med att ta fram mål och åtgärder har vikten av olika typer av informations- och kommunikationsinsatser återkommit. Information finns med som åtgärder inom flera målområden och ingår redan idag som en del i tekniska enhetens löpande arbete. För att samordna det långsiktiga informationsarbetet och för att se till att informationen förs ut på bästa möjliga sätt till olika målgrupper behöver en kommunikationsplan arbetas fram. Införandet av det nya insamlings-systemet kommer dessutom att kräva mer intensiva informationsinsatser under en period.

Med anledning av detta kommer en kommunikationsplan att arbetas fram under år 2017. I kommunikationsplanen kommer de informationsåtgärder som tas upp inom de olika målområdena att tas med.

4 Konsekvenser

4.1 Inverkan på miljön

Parallellt med framtagandet av avfallsplanen har dess miljöpåverkan bedömts. Utformningen av avfallsplanens miljöbedömning har skickats till länsstyrelsen på samråd.

Avfallsplanens målområden har i stort utgått från EU:s avfallstrappa. De nationella miljö kvalitetsmål som berörs av avfallshanteringen och även avfallsplanen är främst *giftfri miljö, begränsad klimatpåverkan* och *god bebyggd miljö*. Målområdenas koppling till de nationella miljö kvalitetsmålen samt regionala och lokala mål finns beskrivet under respektive målområde i avsnitt 3. I bilaga 2 finns en sammanfattning av de nationella, regionala och lokala mål som bedömts vara relevanta för avfallsplanen.

Avfallsplanens långsiktiga syfte är att avfallshanteringen ska bli hållbar. Förebyggandet av avfall ska öka och avfall som ändå uppstår ska i första hand återanvändas eller materialåtervinnas. Andra viktiga aspekter är arbetsmiljön för alla som arbetar med avfallshanteringen inom det kommunala ansvaret och tillgängligheten till insamlingsssystem för medborgare. Till stor del innebär genomförandet av planen informationsåtgärder för att öka medvetenheten hos medborgare och verksamheter i syfte att förändra beteenden inom avfallshanteringen.

Att få med avfallshanteringen tidigt i detaljplaneringen ökar möjligheterna för hållbara lösningar.

Genomförandet av avfallsplanen kommer inte att innebära att några nya tillståndspliktiga verksamheter kommer att behöva uppföras. Den tillståndspliktiga verksamheten på Åsens avfallsanläggning kan även fortsättningsvis bedrivas inom ramen för redan givet tillstånd.

Planens genomförande bedöms kunna ge positiva effekter för både miljön och människors hälsa och bedöms inte innebära någon betydande negativ miljöpåverkan.

4.2 Resurser

För att kunna arbeta effektivt med avfallsminimering och genomförande av målen i denna avfallsplan krävas det utökade resurser, framförallt inom tekniska enhetens renhållningsavdelning. Detta kan vara i form av köpta tjänster eller utökad personalstyrka inom verksamheten i projektform eller tillsvidare.

5 Styrmedel

Kommunen har flera styrmedel att använda för att uppnå de mål som anges i planen. De viktigaste är:

- avfallstaxan,
- de lokala föreskrifterna om avfallshantering som tillsammans med avfallsplanen utgör renhållningsordningen,
- information och
- tillsyn

Genom en god kombination av dessa styrmedel kan arbetet med att nå avfallsplanens mål bli effektivt.

Avfallstaxan är miljöstyrande och ska bidra till att styra mot Bromölla kommuns mål inom avfallsområdet. 27 kap. 5 § miljöbalken (1998:808) ger kommunen möjlighet att ta ut en avgift på ett sådant sätt att miljöanpassad avfallshantering främjas. Avfallstaxan ska:

- styra mot Bromölla kommuns mål inom avfallsområdet,
- vara tydlig och enkel att förstå och kommunicera,
- stimulera till en god arbetsmiljö,
- stimulera till en rationell hämtning med bland annat korta dragvägar och bra placering av avfallsbehållare,
- ge kunden hög servicegrad,
- stimulera till ett enhetligt behållarsystem och
- finansiera kostnaderna för det kommunala renhållningsansvaret

De lokala föreskrifterna reglerar hur insamlingen ska ske och bidrar till att arbetsmiljön blir bra samtidigt som de utgör grunden för olika abonnemang i taxan.

Informationen ska ge både kunskap, motivation och uppmuntran.

Tillsyn bidrar till att målen kan uppfyllas även utanför det som är kommunens ansvarsområde.

6 Uppföljning, översyn och uppdatering

Enligt 80 § avfallsförordningen (2011:927) ska uppgifterna i avfallsplanen ses över minst vart fjärde år. I Bromölla kommun ska en årlig översyn av avfallsplanen göras och redovisas till kommunstyrelsen. Ändringar som påverkar angivna mål, åtgärder och konsekvenser kräver nytt beslut i kommunfullmäktige. Övriga beskrivande texter såsom nulägesbeskrivning med avfallsmängder och hur dessa hanteras, beskrivning av nedlagda deponier, andra statistiksammanställningar samt beskrivning av samhällets mål och krav kan uppdateras utan att fullmäktige behöver fatta ett nytt beslut.

I den årliga redovisningen ska en uppföljning av genomförda åtgärder och måluppfyllelse ingå. Under respektive målområde anges nyckeltal samt hur uppföljningen ska ske. Framtagandet av nyckeltalen kommer att stödjas av en tydlig instruktion så att uppföljningen blir liknande varje år.

Nedan sammanfattas nyckeltalen. Ingångsvärde för mängderna i hushållens avfall kommer att bli vid plockanalys som genomförs vintern 2016/2017.

Nyckeltal	Ingångsvärde
Mängden matavfall inom skola/omsorg (kg/elev)	Okänt
Andel farligt avfall blandat med annat hushållsavfall	%
Andelen förpackningsavfall i hushållens brännbara avfall	%
Andelen matavfall i hushållens brännbara avfall	%
Andelen felsorterat avfall i hushållens matavfall	%
Andel kända nedlagda deponier som har riskklassats enligt MIFO fas 1	0 %

BILAGA 1

Nulägesbeskrivning

Innehåll

1 Allmänt	3
1.1 Beskrivning av kommunen	3
1.2 Folkmängd och boende	3
1.3 Näringslivsstruktur	4
2 Insamling, behandling och avfallsmängder	4
2.1 Avfall som omfattas av kommunalt renhållningsansvar	4
2.1.1 Slam från enskilda avloppsanläggningar	5
2.1.2 Latrin.....	5
2.1.3 Plockanalys	5
2.2 Avfall som omfattas av producentansvar.....	5
2.2.1 Tidningar och förpackningar.....	6
2.2.2 Elektronik och elavfall	6
2.2.3 Läkemedel	6
2.3 Verksamhetsavfall	7
3 Anläggningar för hantering och bortskaffande av avfall	7
3.1 Återvinningsstationer	7
3.2 Återvinningscentral	7
3.3 Åsens avfallsanläggning.....	7
3.4 Tillstånds- och anmälningspliktiga avfallsanläggningar	8
4 Nedlagda deponier	9
5 Uppföljning av föregående avfallsplan.....	11

1 Allmänt

Nulägesbeskrivningen visar de förhållanden i kommunen som påverkar avfallets mängd och sammansättning med avseende på antal invånare, antal hushåll i kommunen fördelat på boendeform samt kommunens näringslivsstruktur. Här presenteras också en sammanställning av avfallsmängder och nuvarande hantering beträffande insamling och behandling av avfall från kommunen samt uppgifter om avfallsanläggningar.

1.1 Beskrivning av kommunen

Bromölla kommun är beläget i Skånes nordöstra hörn, angränsande till Blekinge. Kommunen har ca 12 400 invånare varav cirka 7 500 bor i centralorten Bromölla. Samhällsstrukturen inom Bromölla kommun är småskalig och relativt utspridd. Orterna ligger tätare i det södra flacka slättlandskapet och glesare i de norra kuperade delarna.

I kommunen finns följande fem tätorter: Bromölla, Näsrum, Valje, Gualöv och Nymölla. Andra tongivande orter i kommunen är Edenryd, Västanaå, Råby, Håkanryd, Grödbby, Drögsperyd och Axeltorp.

Bromölla kommun angränsar till tre kommuner: Kristianstad, Olofström och Sölvesborg.

1.2 Folkmängd och boende

Sedan 1960-talet har befolkningen ökat med över 2000 personer i Bromölla kommun, från en nivå kring 10 300 år 1968 till 12 400 invånare 2014. Sedan 1980-talet har befolkningsökningen stannat av och befolkningen har legat stadigt på omkring 12 200 med en liten ökning de senaste åren se tabell 1.

Idag bor över 60 % av kommunens befolkning i Bromölla tätort. Omkring 17 % av befolkningen bor på landsbygden och övriga 23 % i någon av kommunens fyra tätorter: Gualöv, Nymölla, Näsrum och Valje.

I kommunen finns ca 5600 bostäder. Av kommunens invånare bor ca 33 % i flerbostadshus och ca 67 % i småhus. Fördelningen av antal hushåll och olika boende former visas i tabell 2.

Tabell 1. Antal invånare i kommunen enligt SCB statistik.

År	2010	2011	2012	2013	2014
Antalet invånare	12 272	12 366	12 250	12 336	12 400

Tabell 2. Antal hushåll i kommunen 2014. Redovisning per boendeform

Boendeform	Antal hushåll
En- och tvåfamiljshus	4 146
Hushåll i flerbostadshus	1 319
Antal fritidshus	374

1.3 Näringslivsstruktur

Inom kommunen förvärvsarbetar ca 4 600 personer. Andelen sysselsatta i tillverkande företag, drygt 30 %, är mer än dubbelt så hög i jämförelse med rikssnitt.

Vad gäller företagsfördelning per bransch ligger kommunen över snittet i landet vad gäller antal företag inom sektorerna tillverkning, information & kommunikation samt jordbruk. I övrigt ligger kommunen i princip i nivå med medeltalet bortsett från sektorn företagstjänster där vi ligger klart under rikssnitt.

Arbetsstillfällena är i stort koncentrerade till centralorten. Drygt 60 % av kommunens ca 900 näringsidkare är ensamföretagare.

De 10 största arbetsgivarna svarar för ca 50 % av befintliga arbetsstillfällen.

2 Insamling, behandling och avfallsmängder

I detta kapitel redovisas hur olika avfallsslag samlas in och behandlas samt vilka avfallsmängder som uppkommit i kommunen under 2010- 2014. Mängderna redovisas efter ansvar uppdelat på kommunalt ansvar, producenternas ansvar samt verksamhetsavfall som verksamheterna själva ansvarar för.

2.1 Avfall som omfattas av kommunalt renhållningsansvar

Hushållens avfall sorteras idag i olikfärgade påsar. Gröna påsar för matavfall ingår i renhållningsavgiften och delas ut till hushållen efter behov. Det brännbara avfallet sorteras i en påse som hushållen själva tillhandahåller. Hushållsavfallet samlas in och körs sedan till Åsens avfallsanläggning där det genomgår optisk sortering som skiljer påsarna åt. Det brännbara avfallet körs till Sysav för förbränning och matavfallet körs till VMAB för kompostering.

Kommunfullmäktige tog beslut den 15 december 2014 om att införa fastighetsnära insamling av hushållssopor och förpackningar genom fyrfackskärl. Detta är planerat att starta 2017.

Grovavfallsinsamling sker dels genom en kommunövergripande insamling en gång per år som ingår i renhållningsabonnemanget samt genom budning resten av året. Hushållen kan också själva lämna sitt grovavfall på Åsens avfallsanläggning där kommunens återvinningscentral är belägen. Hushållen lämnar dessutom ifrån sig avfall som ingår i producenternas ansvar.

Farligt avfall kan lämnas på Åsens avfallsanläggning och mindre mängder kan lämnas vid ordinarie tömning i en röd miljöbox.

Under 2014 insamlades ca 2 600 ton hushållsavfall i kärl, som ingår i kommunens renhållningsansvar, samt ca 2300 ton grovavfall. Dessutom har vi tagit emot ca 1600 ton trädgårdsavfall för kompostering. Insamlade mängder redovisas i tabell 3.

Tabell 3. Insamlade mängder 2010-2014 [kg/person].

År	2010	2011	2012	2013	2014
Brännbart avfall	206	247	241	233	257
Matavfall	52	46	48	48	35
Farligt avfall	17,3	17,2	15,4	15,5	15,2
Grovavfall	169	183	433	305	185
Totalt	444	493	737	602	492

2.1.1 Slam från enskilda avloppsanläggningar

Inom kommunen finns 631 enskilda avloppsanläggningar. Därav är 541 trekammarbrunnar och 90 st slutna tankar. Utöver dessa brunnar finns det även slambrunnar som enbart har bad-, dusch- och tvättvatten (BDT) anslutna.

Slam från slamavskiljare med WC-installation töms enligt särskild turlista normalt en gång per år (hösten) från både permanentbostäder och fritidshus. Tömning av slutna tankar och extratömning av slamavskiljare utförs efter särskild beställning.

Tömning utförs av Malmbergs Miljöhantering AB och sker med konventionella slamtömningsfordon. Malmbergs tömmer slammet från sina bilar vid anvisad plats längst ner på Verkstadsgatan i en tömningsbrunn kopplad till ledningsnätet och rinner sedan med självfall till Bromölla reningsverk. Under 2014 samlades det in 1 594 m³ slam.

2.1.2 Latrin

Latrin hämtas i speciella latrintunnor som ingår i abonnemanget för latrinhämtning. Latrintunnorna ställs ut hämtningsdagen (samtidigt som sopkäret) så Carlssons Miljö & Renhållning KB kan hämta dem. Latrin från fritidshus (5 st) hämtas varannan vecka under sommarperioden från mitten av maj till mitten av september. Från permanentbostäder (1 st) hämtas var 14:e dag året runt. Tunnorna töms och tvättas på Bromölla reningsverk. Under 2014 samlades det in 1-2 ton latrin.

2.1.3 Plockanalys

Det har genomförts plockanalyser på det inkomna kärslavfallet 2006, 2010 och 2013. Plockanalysen från 2013 används som senaste siffrorna för sorteringen i kärslavfallet. Innehållet i påsarna har sorterats och vägts i de olika avfallsfraktionerna. I påsen för matavfallet var 84 % rättssorterat och i det brännbara restavfallet var 50 % rättssorterat. I den brännbara fraktionen var det mycket pappers- och plastförpackningar (35%) men även 10 % matavfall. I den gröna påsen för matavfallet var det brännbart och pappers- och plastförpackningar som utgjorde den största delen av felsorteringen.

2.2 Avfall som omfattas av producentansvar

Vissa typer av avfall omfattas av producentansvar. Det innebär att producenterna, inom de områden där producentansvar råder, ansvarar för att samla in och ta omhand uttjänta produkter. Syftet med producentansvaret är att de produkter som sätts på marknaden ska vara lämpade för återvinning. Det finns återvinningsmål för olika avfallslag.

Producentansvaret är ett styrmedel för att uppnå miljömålen. Tanken är att det ska motivera producenterna att ta fram produkter som är mer resurssnåla, lättare att återvinna och inte innehåller miljöfarliga ämnen.

Idag finns producentansvar för följande avfall:

- tidningar
- förpackningar (wellpapp, kartong-, plast-, trä-, metall-, och glasförpackningar)
- däck
- batterier
- bilar
- elektriskt och elektroniskt avfall
- läkemedel

2.2.1 Tidningar och förpackningar

Tidningar och förpackningar från hushåll samlas i huvudsak in på de 9 återvinningsstationerna runt om i kommunen. Insamlingen sköts av entreprenörer på uppdrag av FTI (förpacknings- och tidningsinsamlingen). Fastighetsnära insamling vid lägenheter förekommer men då på eget initiativ av bostadsrättsföreningar och bostadsbolag.

Tabell 4. Insamlade mängder förpackningar och tidningar 2010-2014 [kg/person].

År	2010	2011	2012	2013	2014
Glas	6,7	6,5	6,4	6,5	6,1
Papper	11,5	11,2	12,0	12,3	13,6
Metall	0,02	1,6	1,9	2,1	1,9
Plast	3,9	4,7	4,3	4,6	4,8
Tidningar	33,8	32,7	36,7	34,0	35,1

2.2.2 Elektronik och elavfall

Ansvarig för insamling av elektronik och elavfall är El-Kretsen AB. Genom avtal med kommunen sker mellanlagring och insamling på Åsens avfallsanläggning. Kommunen samlar in småelektronik, batterier och ljuskällor i röd miljöbox. Kyl- och frysmöbler hämtas kostnadsfritt vid fastigheten av kommunen året runt. El-Kretsen AB hämtar all elektronik från Åsens avfallsanläggning för återvinning och behandling.

Tabell 5. Insamlade mängder elektronik och elavfall 2010-2014 [kg/person].

År	2010	2011	2012	2013	2014
Kyl/frys	2,6	2,6	2,9	2,4	2,5
Vitvaror	4,5	3,7	3,1	3,2	3,0
Diverse elektronik	7,0	7,9	7,0	6,9	6,7
Gasurladdningslampor, lysrör, lågenergilampor	0,13	0,19	0,13	0,15	0,16
Icke gasurladdningslampor, glödlampor	0,05	0,06	0,03	0,03	0,03
Småbatterier	0,15	0,41	0,10	0,41	0,25
Blybatterier	0,92	0,57	0,73	0,44	0,54

2.2.3 Läkemedel

Överblivna läkemedel ska lämnas åter till ett apotek för destruktion. Kommunen har avtal med Apoteket om tillhandahållande av kanylboxar.

2.3 Verksamhetsavfall

Verksamhetsavfall ligger utanför kommunens ansvarsområde och någon aktuell och tillförlitlig statistik finns inte att tillgå. De största företagen inom tillverkningsindustrin finns inom branscherna massa/papper och keramik. Nedan anges de dominerande branschspecifika avfallsslagen från dessa verksamhetstyper. Därutöver förekommer avfallsslag såsom brännbart, wellpapp, metall, plast, trä och farligt avfall m.m.

Tabell 6. Branschspecifikt avfall.

Massa/papper	Keramik
Bark (används internt som bränsle)	Ler- och glasyrslam
Aska	Keramisk massa
Slam (används internt som bränsle)	Keramik
Ultrafiltreringskoncentrat från avloppsvattenrening (används internt som bränsle)	Gips
	Avfall från rökgasrening

3 Anläggningar för hantering och bortskaffande av avfall

Inom kommunen sker mellanlagring, sortering och deponering på Åsens avfallsanläggning. Här komposteras också trädgårdsavfall. Övrigt omhändertagande och behandling av avfall inom det kommunala renhållningsansvaret sker på anläggningar utanför kommunen. Brännbart avfall har skickats till Sysavs förbränningsanläggning och det utsorterade matavfallet har lämnats till VMAB för kompostering.

3.1 Återvinningsstationer

Inom kommunen finns 9 obemannade återvinningsstationer för insamling av hushållens förpackningsmaterial (glas, kartong, plast, metall) och tidningar. På vissa stationer finns det även insamling av kläder och textilier.

3.2 Återvinningscentral

Kommunen har en återvinningscentral för insamling av grovavfall från hushåll och den är belägen inom Åsens avfallsanläggning. Vid återvinningscentralen sorteras grovavfallet i fraktionerna metall, trädgårdsavfall, trä, wellpapp, brännbart, elavfall och deponirest. Även material med producentansvar och farligt avfall kan lämnas på återvinningscentralen.

3.3 Åsens avfallsanläggning

Åsens avfallsanläggning startade i början av 1990-talet. Ett förnyat tillstånd för verksamheten erhöles från Länsstyrelsen 2007. På anläggningen bedrivs bland annat följande:

- Sortering, mellanlagring och omlastning av hushållsavfall och industriavfall
- Återvinningscentral för hushållen
- Mellanlagring av farligt avfall och elavfall
- Kompostering av trädgårdsavfall
- Mellanlagring och flisning av träavfall
- Lakvattenbehandling
- Uppsamling av deponigas som facklas

3.4 Tillstånds- och anmälningspliktiga avfallsanläggningar

Nedan redovisas de tillstånds- och anmälningspliktiga avfallsanläggningar som finns i kommunen. Verksamheter som enbart hanterar avfall som har ett ursprung i egna organisationen ingår inte i redovisningen.

Tabell 7. Förteckning över tillstånds- och anmälningspliktiga avfallsanläggningar inom Bromölla kommun.

Namn	Plats	Verksamhetsskod	Avfallstyper	Behandlingsmetoder	Tillåtna mängder (kapacitet)
Åsens avfallsanläggning Bromölla kommun	Näsum 12:2	90.300, 90.170, 90.40, 90.50, 90.70	Farligt och icke farligt avfall	Deponering, biologisk behandling, mellanlagring av avfall, mellanlagring farligt avfall, förbehandling, sortering mm	79 850 ton /år
Hans Andersson Recycling Syd AB	Gualöv 61:136	90.110 C 90.40 C	Returträ, städ bark, trädgårdsavfall och papper	Mellanlagring, mekanisk bearbetning	10 000 ton/år
Hans Andersson Recycling Syd AB	Hammaran 5 och Yxan 3	90.110 C 90.80 C 90.40 C	Icke farligt avfall	Mellanlagring, sortering, mekanisk bearbetning	10 000 ton/år för sortering, 10 000 ton/år för mekanisk bearbetning
Mattssons Bil och Skrotaffär	Gualöv 61:33	90.110 C 90.120 C	Fordon, metallskrot	Lagring, tömning, demontering, mekanisk bearbetning	250 ton/år 150 ton övrigt skrot/år
Stensjö Säteri i Gualöv AB	Gualöv 61:136	90.110 C 90.170 C	Bark	Mekanisk bearbetning. Kompostering	5000 ton/år för mekanisk bearbetning 500 ton/år kompostering
Göran Andersson Entreprenad i Bromölla AB	Bromölla 12:15	90.80 C 90.40 C	Jordmassor	Sortering, mellanlagring	1000 ton matjord
Iföbolagens utfyllnad	Bromölla 11:83, 11:90, 11:1, Iföverken 15, 16, 19, 20, 21	Bedrivs med stöd av vattendom	Industriavfall	Utfyllnad	

4 Nedlagda deponier

Nedlagda deponier kan påverka människors hälsa och miljön negativt genom förorening av mark, grund- och ytvatten samt utsläpp av deponigas. Dessutom har äldre, nedlagda deponier ofta en dålig placering utifrån miljösynpunkt. Dessa deponier behöver därför identifieras och riskklassas. Vidare behöver de områden som innebär en risk för människors hälsa och för miljön åtgärdas.

I Bromölla kommun finns ett antal nedlagda deponier. En avfallsplan ska innehålla uppgifter om nedlagda deponier inklusive en bedömning av risken för olägenheter för människors hälsa eller miljön. För de deponier där kommunen varit verksamhetsutövare ska även uppgifter om planerade och vidtagna åtgärder redovisas.

Kommunens nedlagda deponier har inventerats i olika omgångar under 80- och 90-talet. Tolv nedlagda deponier har då identifierats varav tre har riskbedömts enligt en äldre modell. Vid två av deponierna genomförs grundvattenprovtagning. En av deponierna kommer att sluttäckas inom några år.

Det finns ett behov av att se över och uppdatera inventeringarna och riskklassificeringar enligt nyare metodik. Ansvarig nämnd för att inventera nedlagda deponier är Kommunstyrelsen.

Tabell 8. Förteckning över identifierade nedlagda deponier i Bromölla kommun.

	Namn	Fastighet	Koord. SWEREF 99 TM	Avfallstyper enligt tidigare inventeringar	Risk- klass enligt tidigare modell*	Åtgärder /kontroll
1	Smedåkra- tippen	Bromölla 11:40	N 6216469 Ö 467233	Hushållsavfall, trädgårdsavfall	2	Grundvattenprov- tagning enligt kontrollprogram. Översiktlig riskbedömning år 2010 som har lett till beslut om sluttäckning.
2	Näsum- tippen	Näsum 32:1	N 6224127 Ö 468193	Hushållsavfall, trädgårdsavfall	Saknas	Sluttäckning genom komprimering och täckning av jord och grässådd. Grundvattenprov- tagning enligt kontrollprogram
3	Gualövs- tippen	Gualöv 61:1, 4:34 (vid bark- tippen)	N 6212069 Ö 464191	Hushållsavfall	3	
4	Gualövs- tippen	Gualöv 61:1 (norr om konserv- industrin)	N 6212028 Ö 463517	Hushållsavfall	Saknas	

5	Valje-tippen	Grödby 106:1, 102:1	N 6214049 Ö 471840	Trädgårds- avfall	4	
6	Garnanäs, Pisle ö	Näsum S:5 alt Äskekärra 7:1	N 6223181 Ö 469580	Hushållsavfall	Saknas	
7	Ångbåts- bryggan/ Järnvägs- spåret	Bromölla 11:82, 11:83	N 6213680 Ö 466180	Industriavfall Hushållsavfall	Saknas	
8	Strand- ängen- tippen	Gualöv 61:1 (Bakom LB-Hus)	N 6213132 Ö 465689	Trädgårds- avfall	Saknas	
9	Vidriks- berstippen /Valje stenbrott	Grödby 15:36	N 6213939 Ö 471602	Industriavfall (plast)	Saknas	Grundvattenprov- tagning har genomförts av Ifö Sanitär AB
10	Bygg- tippen (LB- tippen)	Bromölla 12:9	N 6215997 Ö 468057	Industriavfall Hushållsavfall	Saknas	
11	Barktippen i Gualöv	Gualöv 61:1 (Norr om sågen och järn- vägen)	N 6212101 Ö464345	Industriavfall (bark)	Saknas	
12	Barktippen i Näsum	Näsum 12:204 (Vid såg- verket)	N 6225720 Ö469450	Industriavfall (bark)	Saknas	

* Riskklass: 1 – Mycket stor risk, efterbehandling eller andra skyddsåtgärder behövs
2 – Stor risk, skyddsåtgärder kan behövas
3 – Måttlig risk, relativt enkla åtgärder behövs
4 – Låg risk, Åtgärder bedöms inte nödvändiga

5 Uppföljning av föregående avfallsplan

Nedan följer en beskrivning av hur mål och åtgärder från föregående avfallsplan har uppnåtts respektive genomförts. Föregående avfallsplan gällde från 2004.

Mål	Kommentar	Utvärdering
Målet inom kommunen skall vara en hundra procentig utsortering av förpackningar och material inom producentansvaret.	Mycket förpackningsmaterial läggs i både den gröna påsen för matavfall och bland det brännbara avfallet.	
Målet för Åsens avfallsanläggning är att minimera den deponerade delen hushållsavfall.	En kraftig minskning av deponering av hushållsavfall har skett. Under 2004 infördes sortering av kärlosoporna och ca 1/3 hamnade på deponi, 2003 var det 100 %. 2014 hamnar inga kärlosopor på deponin. Av totalt invägda mängder hushållsavfall 2014 hamnade 1-2 % på deponi.	
Utöka källsorteringen och få avsättning genom materialåtervinning av fler fraktioner.	Organiskt och brännbart avfall sorteras ut och lämnas vidare för behandling. På återvinningscentralen sker sortering av grovsopor. Ingen utökning av fraktioner har skett sedan avfallsplanen antogs. Ersättning till renhållningen utgår för vissa av fraktionerna som lämnas till återvinning, till exempel för wellpapp och blandskrot.	
Enbart utsorterat avfall tas emot från verksamheter för återvinning samt den del som ej går att återvinna, restavfall, tas emot för deponering.	Enbart en liten del osorterat avfall kommer in till Åsens avfallsanläggning och detta material genomgår en sortering på anläggningen.	
Innan utsorteringsystem har införts för den brännbara delen av hushållsoporna kommer kommunen att söka dispens för att få fortsätta deponera hushållens brännbara avfall på Åsen.	Deponering av hushållsavfallet skedde fram till genomförandet av den optiska sorteringen hösten 2004. Därefter har ingen dispens sökts för det brännbara avfallet.	
Nytt källsorteringssystem kommer att införas under 2004 och både det brännbara och det organiska avfallet kommer att samlas in för behandling.	Har genomförts.	
Minst vart 3-5 år skall avfallsplanen ses över och revideras med start 2005.	Översyn av planen har skett och en revidering genomfördes 2006. Ingen revidering därefter.	
Information till hushållen skall ske i samband med införandet av ett nytt insamlingssystem. Fortsatt information skall därefter ske löpande.	Informationsmaterial togs fram och delades ut i samband med införandet av nytt insamlingssystem. Löpande information har skett därefter.	

Målet har uppfyllts

Målet har delvis uppfyllts

Målet har inte uppfyllts

BILAGA 2

Nationella-, regionala- och lokala mål
samt
lagstiftning

1. Nationella mål	2
2. Etappmål	3
3. Nationell avfallsplan 2012-2017	3
4. Avfallsförebyggande program	3
5. Regionala mål	4
6. Lokala mål.....	4
6.1 Lokala miljömål.....	4
6.3 Översiktsplan	5
6.4 Vattenförsörjningsplan.....	7
7. Lagstiftning	7
7.1 Grundläggande lagar och förordningar	7
7.2 Regler om avfallshantering.....	7
7.3 Förordningar om avfall med producentansvar	7
7.4 Regler om arbetsmiljö	8

1. Nationella mål

Det nationella generationsmålet säger att det övergripande målet för miljöpolitiken är att till nästa generation lämna över ett samhälle där de stora miljöproblemen är lösta, utan att orsaka ökade miljö- och hälsoproblem utanför Sveriges gränser.

Generationsmålet innebär att förutsättningarna för att lösa miljöproblemen ska nås inom en generation. Miljöpolitiken ska fokusera på att:

- Ekosystemen har återhämtat sig, eller är på väg att återhämta sig, och deras förmåga att långsiktigt generera ekosystemtjänster är säkrad.
- Den biologiska mångfalden och natur- och kulturmiljön bevaras, främjas och nyttjas hållbart.
- Människors hälsa utsätts för minimal negativ miljöpåverkan samtidigt som miljöns positiva inverkan på människors hälsa främjas.
- Kretsloppen är resurseffektiva och så långt som möjligt fria från farliga ämnen.
- En god hushållning sker med naturresurserna.
- Andelen förnybar energi ökar och att energianvändningen är effektiv med minimal påverkan på miljön.
- Konsumtionsmönstren av varor och tjänster orsakar så små miljö- och hälsoproblem som möjligt.

Sverige har 16 nationella miljö kvalitetsmål som är antagna av Sveriges riksdag. Många av miljömålen kan kopplas till avfallshanteringen. Störst betydelse för avfallshanteringen har följande mål:

Miljö kvalitetsmål	Riksdagens definition
 Begränsad klimatpåverkan	Halten av växthusgaser i atmosfären ska i enlighet med FN:s ramkonvention för klimatförändringar stabiliseras på en nivå som innebär att människans påverkan på klimatsystemet inte blir farlig. Målet ska uppnås på ett sådant sätt och i en sådan takt att den biologiska mångfalden bevaras, livsmedelsproduktionen säkerställs och andra mål för hållbar utveckling inte äventyras. Sverige har tillsammans med andra länder ett ansvar för att det globala målet kan uppnås.
 Gifrfri miljö	Förekomsten av ämnen i miljön som har skapats i eller utvunnits av samhället ska inte hota människors hälsa eller den biologiska mångfalden. Halterna av naturfrämmande ämnen är nära noll och deras påverkan på människors hälsa och ekosystemen är försumbar. Halterna av naturligt förekommande ämnen är nära bakgrunds nivåerna.
 God bebyggd miljö	Städer, tätorter och annan bebyggd miljö ska utgöra en god och hälsosam livsmiljö samt medverka till en god regional och global miljö. Natur- och kulturvärden ska tas till vara och utvecklas. Byggnader och anläggningar ska lokaliseras och utformas på ett miljöanpassat sätt och så att en långsiktigt god hushållning med mark, vatten och andra resurser främjas.

2. Etappmål

Etappmålen ska underlätta möjligheterna att nå generationsmålet och miljökvalitetsmålen. 24 etappmål har antagits av regeringen. Två handlar om avfall:

- **Ökad resurshushållning i byggsektorn:**
Insatser ska vidtas så att förberedandet för återanvändning, materialåtervinning och annat materialutnyttjande av icke-farligt byggnads- och rivningsavfall är minst 70 viktprocent senast år 2020.
- **Ökad resurshushållning i livsmedelskedjan:**
Insatser ska vidtas så att senast år 2018 sorteras minst 50 procent av matavfallet från hushåll, storkök, butiker och restauranger ut och behandlas biologiskt så att växtnäring tas tillvara, och minst 40 procent av matavfallet behandlas så att även energi tas tillvara.

3. Nationell avfallsplan 2012-2017

Den nationella avfallsplanens huvudsyfte är att den ska styra avfallshanteringen så att den blir mer resurseffektiv. Planen innehåller mål och en beskrivning av åtgärder för ett antal prioriterade områden. Åtgärderna ska bidra till att minska avfallets mängd och farlighet, bättre ta vara på resurserna i avfallet, stoppa spridningen av farliga ämnen och generellt förbättra avfallshanteringen.

I planen lyfts följande områden fram som prioriterade:

- Hantering av avfall inom bygg- och anläggningssektorn
- Hushållens avfall
- Resurshushållning i livsmedelskedjan
- Avfallsbehandling
- Illegal export av avfall

Den nationella avfallsplanen är en vägledning för vilka åtgärder som kan tas med i de kommunala avfallsplanerna.

4. Avfallsförebyggande program

Enligt EU:s avfallsdirektiv ska alla medlemsländer ha ett avfallsförebyggande program. Det ska innehålla mål och åtgärder för att minska avfallets miljöpåverkan och mängden avfall och farliga ämnen i material och produkter. Målen och åtgärderna ska följas upp för att se hur bra det går att uppfylla och genomföra dem.

Sveriges program för att förebygga avfall 2014–2017 innehåller 8 mål och 167 exempel på åtgärder som företag, myndigheter, branschorganisationer, kommuner och landsting kan göra.

Fyra fokusområden har tagits fram i programmet:

- Mat
- Textil
- Elektronik
- Byggande och rivning

Fokusområdena har valts ut för att de antingen alstrar mycket avfall eller har en stor miljöpåverkan per kilo vara, räknat ifrån att varan produceras till att den blir avfall.

5. Regionala mål

Skånes miljömål antogs 2013 och gäller från och med 27 juni 2013. För miljö kvalitetsmålet Begränsad klimatpåverkan har regionala mål tagits fram enligt nedan, i övrigt gäller de nationella.

- **Utsläpp av växthusgaser:**
Utsläppen av växthusgaser i Skåne ska år 2020 vara minst 30 procent lägre än 1990. Målet gäller verksamheter som inte omfattas av systemet för handel med utsläppsrätter. Utsläppen ska räknas som koldioxidekvivalenter och omfatta de växthusgaser som ingår i EU:s klimatbeslut. Upptag och utsläpp till och från skogsbruk eller annan markanvändning ingår inte i målet.
- **Effektivare energianvändning:**
Energianvändningen i Skåne ska år 2020 vara 10 procent lägre än genomsnittet för åren 2001-2005. Målet avser slutlig energianvändning.
- **Förnybar el:**
Produktionen av förnybar el i Skåne ska år 2020 vara 6 terawattimmar högre än år 2002.
- **Biogas:**
Biogasproduktionen i Skåne ska vara 3 terawattimmar år 2020.
- **Transporter:**
Utsläppen av växthusgaser från transporter i Skåne ska år 2015 vara 10 procent lägre än år 2007.

Skånska åtgärder för miljömålen är ett regionalt åtgärdsprogram för att nå miljö kvalitetsmålen i Skåne län. I programmet lyfts fem skånska utmaningar och femton strategiskt viktiga åtgärder fram.

Följande bedöms särskilt beröra avfallsområdet:

Skånska utmaningar	Strategiskt viktiga åtgärder
Hållbara transporter i Skåne	Ökad andel fossilbränslefri uppvärmning, el och transporter
Hållbar konsumtion i Skåne	Miljö- och sociala krav i offentlig upphandling
	Information för en giftfri vardag
	Minskning av avfallsmängden

6. Lokala mål

6.1 Lokala miljömål

Bromölla kommun har en miljöpolicy som innebär att alla anställda ska utveckla en helhetssyn, där kretsloppstanken är naturlig vid allt arbete och planering.

Lokala miljö kvalitetsmål i ett globalt perspektiv 2012-2016

Kommunens miljömål har sin grund i de nationella miljö kvalitetsmål som riksdagen har beslutat om. Syftet med miljömålen är att senast år 2020 uppnå en god miljö att överlämna till kommande generationer. Miljö målen är indelade i fyra strategiska miljö målsområden som har valts ut med utgångspunkt för Bromöllas särskilda förutsättningar.

- Hållbara transporter
- Hushållning med mark, vatten och bebyggd miljö
- Friska vatten
- Hållbar konsumtion

6.2 Bromöllas vision

Bromöllas vision antogs 2014 och framgår nedan.

Bromölla - Vår vision

Välkomna framtiden med oss i Bromölla, en del av regionen. I Bromölla lever vi det goda livet. Vår livsmiljö erbjuder attraktivt varierat boende, samhällsengagemang och näringsliv med oss invånare som samhällets bärkraft. Kommunens centrala läge med väl utbyggd infrastruktur bidrar till att utveckla den livs- och boendemiljö som vårt samhälle erbjuder. Rörligheten öppnar upp för att omvärlden får tillgång till vår arbetsmarknad, kultur, utbildning och våra naturvärden. För oss i Bromölla är innovation centralt för att utveckla våra lokala värden.

Vår livsmiljö

Vår livsmiljö innehåller en stor variationsrikedom som ger levnadsutrymme för olika livsstilar och förverkligande av drömmar och ambitioner. Vår närhet består av mänsklig samvaro, service och upplevelser som ger förutsättningar för nya sätt att utveckla livsmiljön. För att en god livsmiljö ska uppnås blir våra grundläggande behov av boende, utbildning, sysselsättning och omsorg centrala.

- **Det sociala sammanhanget** – Vi känner en trygghet i den nya gemenskapen som uppstår i det framtida samhället. Vi i Bromölla har en välkomnande och öppen attityd till vår gemensamma framtid.
- **Boende** - Vi har olika typer av boende i attraktiva miljöer. Här finns en plats för alla att skapa ett hem.
- **Tillväxt** – Genom vår gemensamma tillväxt skapas förutsättningar för att utveckla livsmiljön och möta våra behov.
- **Hållbarhet** – Vi är ett aktivt och långsiktigt hållbart samhälle där alla deltar utefter sina förutsättningar. Inom kommunal service står behoven i fokus och formar verksamheterna. Vår natur- och kulturmiljö tar vi ansvar för med hållbara lösningar.
- **Positionering inom näringslivet** - Vi har hög grad av förståelse och kunskap kring vår näringslivsstruktur och dess möjligheter. Bromölla är Skånes starkaste industriort.
- **Sysselsättning** - För att utveckla oss tar vi ansvar för hur vi och andra kan bidra till regionens utveckling och dess varierade arbetsmarknad. Vårt framgångsrika och varierade näringsliv bidrar till goda livsmiljöer.

Vårt samhällsengagemang

Engagemanget för vår hemort påverkar attityden till hur trender i samhällsomvandlingen betraktas, hanteras och tas till vara. Bilden av Bromölla som brukssamhälle förändras mot ett aktivt och rörligt samhälle där vi är en del av regionen med hög mobilitet och pendling. Förändringen ställer krav på en ny bild av Bromölla för att fånga våra behov och utveckla vårt samhällsengagemang.

- **Öppenhet och delaktighet** – Vi känner delaktighet och tar ansvar för vår hemort. Allas samhällsengagemang, särskilt barn och ungdomars, uppmuntras. Delaktighet och engagemang skapar Bromöllas framtid.
- **Stolthet** – Vi tar ansvar för vår utveckling, visar respekt för allas värde och det var och en bidrar med. Vi känner stolthet för vår historia, vår nutid och vår framtid - som vi gemensamt skapar.
- **Helhet** – Vi har en sammanhållen syn på samhällsutvecklingen och placerar långsiktiga satsningar i ett helhetsperspektiv. Alla ska aktivt kunna vara med att bygga ett långsiktigt och hållbart samhälle.

6.3 Översiktsplan

Bromölla kommuns översiktsplan *Översiktsplan 2014 – med sikte på 2030* antogs av kommunfullmäktige den 25 augusti 2014.

I översiktsplanen redovisas övergripande vision och de strategier som kommunen har valt för att uppfylla denna. Följande har direkt koppling till avfall:

Avsnitt	Mål	
Avfall	Övergripande vision	Avfall är en resurs som i första hand ska kunna återanvändas.
	Viljeinriktning	<p>Kommunen ska upprätthålla en planering och strategi för alla i kommunen förekommande avfallstyper. Däri ingår att utreda frågor om omhändertagande av avfall genom källsortering och framtida lokalisering och utformning av olika hanterings- och behandlingsalternativ.</p> <p>Kommunen ska verka för att minimera uppkomsten av avfall samt öka andelen avfall som återanvänds och återvinns.</p> <p>Kommunen inledde år 2013 arbetet med en ny avfallsplan. Vid eventuella förändringar av insamlingssystem för avfall kan mark behöva reserveras för källsortering. Hänsyn ska tas till tillgänglighet och hållbara transporter.</p> <p>Kommunens deponi på Åsen har en beräknad livslängd som sträcker sig förbi år 2030, och något behov av ny mark, eller förändrad markanvändning, för deponiverksamheten förutses inte.</p>
	Strategier	<p>Att aktualisera kommunens renhållningsordning och avfallsplan.</p> <p>Att vid planläggning se till varje områdes förutsättningar för en hållbar avfallshantering och överväga typ av insamlingssystem. Hänsyn till behov av mark inom området för avfallshantering ska alltid vägas in.</p>
Teknisk försörjning	Strategi	Att göra en uppdaterad riskbedömning för samtliga deponier med avseende på risker för bland annat grund- och ytvattenresurserna, samt vid behov upprätta eller förstärka befintliga kontrollprogram för att säkerställa att gamla deponier inte riskerar att förorena grundvattenresurserna i kommunen.
Tätortsbebyggelse	Ställningstagande	Såväl befintlig som ny bebyggelse och infrastruktur måste anpassas till ett förändrat klimat och till en hållbar utveckling, exempelvis vad det gäller energibehov, byggnadsmaterial, lokalisering, avfallshantering och kommunikationer.

6.4 Vattenförsörjningsplan

Bromölla kommuns vattenförsörjningsplan antogs den 24 februari 2014. I planen anges målsättningar med vattenförsörjningsarbetet. En punkt rör särskilt avfallsfrågorna:

- Uppdaterad riskbedömning för samtliga deponier med avseende på risker för bland annat grund- och ytvattenresurserna, samt vid behov upprätta eller förstärka befintliga kontrollprogram för att säkerställa att gamla deponier inte riskerar att förorena grundvattenresurserna i kommunen.

7. Lagstiftning

Avfallshantering regleras av lagar, förordningar och föreskrifter samt allmänna råd från myndigheter som Naturvårdsverket, Arbetsmiljöverket och Boverket. Till grund för den nationella lagstiftningen finns EG-direktiv, bland annat EU:s avfalldirektiv. Nedan ges en översikt över nationella lagar och förordningar inom avfallsområdet.

7.1 Grundläggande lagar och förordningar

- SFS 1977:1160 Arbetsmiljölagen
- SFS 1998:808 Miljöbalken (speciellt 15 kap Avfall och producentansvar)
- SFS 1998:899 Förordning om miljöfarlig verksamhet och hälsoskydd
- SFS 1998:901 Förordning om verksamhetsutövarens egenkontroll
- SFS 2010:900 Plan- och bygglag
- SFS 2011:927 Avfallsförordning
- SFS 2013:251 Miljöprövningsförordningen

7.2 Regler om avfallshantering

- SFS 1999:673 Lag om skatt på avfall
- SFS 1999:1218 Förordning om skatt på avfall
- SFS 2001:512 Förordning om deponering av avfall
- SFS 2005:220 Förordning om retursystem för plastflaskor och metallburkar
- SFS 2006:263 Lag om transport av farligt gods
- SFS 2006:311 Förordning om transport av farligt gods
- SFS 2007:186 Bilskrotningsförordning
- SFS 2013:253 Förordning om förbränning av avfall

7.3 Förordningar om avfall med producentansvar

- SFS 1994:1236 Förordning om producentansvar för däck
- SFS 2000:208 Förordning om producentansvar för glödlampor och vissa belysningsarmaturer
- SFS 2007:185 Förordning om producentansvar för bilar
- SFS 2007:193 Förordning om producentansvar för vissa radioaktiva produkter och herrelösa strålkällor
- SFS 2008:834 Förordning om producentansvar för batterier
- SFS 2009:1031 Förordning om producentansvar för läkemedel
- SFS 2014:1073 Förordning om producentansvar för förpackningar
- SFS 2014:1074 Förordning om producentansvar för returpapper
- SFS 2014:1075 Förordning om producentansvar för elutrustning

7.4 Regler om arbetsmiljö

Arbetsmiljöverket ger ut olika föreskrifter, broschyrer och checklistor över vilka lagar och regler som gäller för olika arbetsmiljöfrågor samt vad man ska tänka på för att få en så bra arbetsmiljö på sin arbetsplats som möjligt. Här är ett urval av de föreskrifter och publikationer som kan vara aktuella för personal inom avfallsbranschen.

- Användning av personlig skyddsutrustning
- Arbete i slutet utrymme
- Asbest
- Avloppsanläggningar
- Belastningsergonomi
- Bly
- Blybatterier
- Ensamarbete
- Förebyggande av allvarliga kemikalieolyckor
- Gaser
- Gasflaskor
- Hygieniska gränsvärden
- Kemiska arbetsmiljörisker
- Manuell hantering
- Skydd mot blodsmitta
- Systematiskt arbetsmiljöarbete
- Våld och hot i arbetsmiljön

BILAGA 3

Sammanställning av dialoger med referensgrupper

Innehåll

1 Genomförande	3
2 Resultat.....	3
2.1 Synpunkter från allmänheten.....	3
2.2 Synpunkter från kommunala verksamheter	4
2.2.1 Nuläge.....	5
2.2.2 Framtiden	6
2.3 Synpunkter från Pensionärsrådet.....	7
2.3.1 Nuläge.....	8
2.3.2 Framtiden	8
2.4 Synpunkter från Rådet för funktionshinderfrågor	9
2.4.1 Nuläge.....	9
2.4.2 Framtiden	9
2.5 Synpunkter från näringslivet	9
2.6 Synpunkter från politiska partier.....	10
2.6.1 Nuläge.....	10
2.6.2 Framtiden	11

1 Genomförande

Inför starten av arbetet med den nya avfallsplanen för Bromölla kommun identifierades viktiga referensgrupper som projekt- och styrgruppen ansåg skulle få komma till tals och lämna synpunkter. Referensgrupperna skulle få ge sin syn både på hur man tycker att avfallshanteringen fungerar idag och hur den kan förändras för att bli bättre i framtiden.

Följande referensgrupper gavs möjlighet via olika kanaler att lämna synpunkter och bidra med sin erfarenhet.

- Representanter från samtliga kommunala verksamheter
- Företagare i kommunen
- Samtliga politiska partier
- Rådet för funktionshinderfrågor
- Kommunala pensionärsrådet

Styrgruppen genomförde även en medborgardialog under ett samhällsevenemang (våryran) där man pratade med allmänheten om avfallsfrågor man fann angelägna.

2 Resultat

2.1 Synpunkter från allmänheten

Under våryran den 9 maj 2015 fanns politiker från beredningen för tillväxt och samhällsbyggande på plats för att ställa frågor kopplade till avfallsplanen.

I tabellen redovisas svaren på de frågor som ställdes och sist övriga åsikter och idéer som medborgare lämnade till beredningens förtroendevalda vid möten dem emellan.

Fråga	Svar
Känner du dig säker på vad som är farligt avfall?	Ja - 12 personer
	Nej - 7 personer
Hur vill du få information från kommunen för att kunna hantera och sortera farligt avfall rätt?	Via kommuninfobladet – 8 personer
	Via kommunens hemsida – 2 personer
	Med fakturan – 2 personer
	Via sms/telefon – 1 person
	Brev hemskickat – 1 person
Seminarium – 1 person	
Finns det något vi behöver förändra i vår kommun för att göra det enklare för dig att återvinna mer?	Bättre uppsamlingsområden, tömma oftare
	Fler återvinningsstationer
	Bättre information i skolan
	”Byteshylla” i hyreshus
	Attraktivare runt stationerna. Enklare att slänga i Gualöv. Tömma oftare och helst till helgerna.
	Tydligare information i infobladet
Angående sortering och tömning i hyreshus ser det skräpigt ut vid Fjälkingegatan. Byta position på kärlen	

Fråga	Svar
Finns det något vi behöver förändra i vår kommun för att göra det enklare för dig att återanvända mer?	Insamling av säljbara saker på Åsen
	Bättre information i skolan
	Återanvända via Åsen – ha ett speciellt ställe där som sköts
	Loppis, second hand
	Tydligare information i infobladet
Övriga åsikter och idéer från medborgare	Tydliga anvisningar vid återvinningsstationerna. Det ska vara lätt att lägga rätt!
	Människor som inte bryr sig måste göras medvetna och få information så att alla förstår att alla måste göra rätt!
	Problem att bli av med däck för bl. a. lantbruk och egna företagare!
	Det finns stationer där man inte får i stora plåtburkar och då lägger man dem utanför. Övervakningskameror föreslogs av någon.
	Mindre tunnor till enfamiljshus där det endast bor en person. Ofta är dessa också duktiga på att sortera så det finns inte så mycket kvar att lägga i tunnan hemmavid.
	Jättesvårt med batterier, det finns ingenstans att lägga dem!
	Bra idag var hämtningen av grovsopor och vitvaror- mycket nöjda!
	Många familjer i hus vill kunna sortera mer hemma!
	De som bor i hyreshus var nöjda med möjligheterna men arga för att så många struntar i det.
	Träffade en del Sölvesborgsbor som var mycket nöjda med sin stads hantering.
	Förslag på återvinning av porslin. Det kan krossas och användas som fyllnadsmaterial!
	Man föreslog ett MILJÖ-Hus där kommunen sätter upp information och anvisningar, bilder och exempel gör oss medvetna med information där både skolor och privatpersoner lätt kan kolla om man är osäker. En tipslåda till kommunen där vi lägger förslag m.m.

2.2 Synpunkter från kommunala verksamheter

För att ta tillvara kunskap och erfarenheter från kommunens alla verksamheter bjöds samtliga in till en avfallsträff den 5 maj 2015. 18 personer deltog och det fanns representanter från följande verksamheter: förskola, skola, bibliotek, myndighetskontor, räddningstjänst, kost och städ inom SBKF, SBVT AB, AB Bromöllahem, ISS samt 4 förtroendevalda inom kommunstyrelsen. Träffen inleddes med en tipsrunda med sorteringsfrågor. De rätta svaren ledde till en del diskussioner och visade på att det inte är helt självklart hur avfall ska sorteras. Deltagarna fick också anonymt svara på två frågor:

Fråga	Svar
Tror du att avfallshandlingen kan förbättras i din verksamhet?	Ja - 14 personer
	Nej - 2 personer
Har alla i din verksamhet tillräcklig kunskap för att sortera rätt?	Ja - 0 personer
	Nej - 16 personer

Arbetsgruppen redogjorde för arbetet med avfallsplanen och beskrev EU:s avfallstrappa. Under träffen genomfördes två gruppdiskussioner, en med fokus på nuläget och en med fokus på

framtiden. Nedan finns en sammanställning av resultatet från gruppdiskussionerna. Verksamheterna turism och fritid hade inte möjlighet att delta på avfallsträffen men ville gärna dela med sig av sina erfarenheter och synpunkter. En separat träff hölls därför i maj med chefen för turism och fritid, deras synpunkter ingår i redovisningen nedan.

2.2.1 Nuläge

Fråga	Svar
Vad fungerar bra med er avfallshantering idag? Sortering, avfallsutrymmen, tömning etc.	Nytt soprum i förskolan Dalafuret. Fräscht och bra placerat som en del i det naturliga flödet, bra med gemensam nyckel, tömningen sköts.
	Utsortering av förpackningar fungerar bra.
	Bra sorteringsmöjlighet i personalfikarummet i kommunhuset.
	Biblioteket har bra sorteringsmöjligheter.
	Allt fungerar bra idag. Magasinet är bra.
	Allt fungerar bra idag på simhallen.
	På våra badplatser uppstår mycket avfall. Sedan förra året har vi nya soptunnor med 4 olika sorteringsfraktioner, metall, glas (ofärgat och färgat) och brännbart. Detta fungerar bra. Arbetsmarkandsenheten sköter badplatserna och tömningen. Innan dessa tunnor infördes kastades allt i samma.
	Det är inte mycket nedskräpning på våra badplatser där tunnor finns.
	För att inte skräpa ner på våra öar får besökarna med sig påsar i olika färger för sortering av sitt avfall.
	Gamla broschyrer slängs i pappersåtervinningen.
	Flera verksamheter som exempelvis kommunens bidragshantering har nyligen blivit digital istället för i pappersformat. Detta är positivt.
Vaktmästaren sköter tömning av soptunnan.	
Vad fungerar dåligt med er avfallshantering idag? Sortering, avfallsutrymmen, tömning etc.	Det hade varit bra med uppgifter om vem man kan kontakta (tömmare) i soprummen.
	Svårt för äldre och funktionshindrade att ta sig till Åsen.
	Uppmärkning av tunnorna på förskolor kan bli bättre.
	Fikarummet vid mötesrummen i kommunhuset saknar sortering.
	Sorteringen i Bromöllas hyreshus fungerar inte bra.
	Mycket slängs istället för att lagas för att det inte anses vara lönsamt.
	Utsortering av matavfall från brännbart avfall kan förbättras.
Fulla återvinningscentraler.	
Vilka sorters avfall tycker ni är störst problem? Vad beror det på?	Farligt avfall. Svårt att veta var man ska lämna det. Det finns inte så många ställen. Inte alla har den röda boxen.
	Hundlatrin. Även om det läggs i påsar så hamnar det inte alltid i tunnorna. Det är för glest mellan tunnorna och de töms för sällan.
	Trädgårdsavfall slängs i naturen. Kan bero på okunskap eller att det kostar att få den gröna tunnorna tömd.
	Förpackningar. Om återvinningsstationen är full får man köra runt med det och ibland hem igen.
	Engångsgrillar är ett bekymmer. Detta har vi ingen lösning på idag.
	Det kommer att komma information i våra hamnar runt Ivösjön om vad som gäller kring sopor. Samarbete med Kristianstad om detta – detta som en åtgärd mot nedskräpning av Ivösjön och miljön runt den.

Fråga	Svar
Vilka sorters avfall är ni mest osäkra på?	Farligt avfall, t ex proppar.
	Olika sorters plaster.
	Avfall som består av olika material. Svårt att veta hur mycket man ska dela.
Slänger ni något i onödan? Vad och varför?	Mat! Mycket mat slängs på grund av att man nu har centralkök inom förskolan, svårt att beräkna, svårt att avboka. Upplever att det har ökat.
	Papper på kontoret.
	Elektronikprylar slängs för nyare produkt. Många saker är inte lönt att laga.
	Böcker som ingen lånar.
	Skrivs ut många kopior av pappersdokument som sedan slängs.
Goda exempel på hur ni jobbar idag för att klättra högre upp på avfallstrappan.	Hämtar och lämnar möbler på "Magasinet".
	Handlar på loppis.
	Lämnar kläder till UFF/Second hand.
	Återbruksslöjd.
	Handlar i tygkasse.
	Arbetar med hållbar utveckling med eleverna.
	Skriva ut mindre papper.
	Turistbyrån tillhandahåller mycket broschyrer från många kommuner i Sverige som vill synas även via vår turistbyrå. Vissa skickar många broschyrer och det är inte alltid det finns en efterfrågan som motsvarar den mängd som tilldelas. Detta skapar avfall. Vi i Bromölla skickar numera bara på efterfrågan. Vi gör aktiva val och slänger därmed mindre. Beställer hellre flera gånger. Beställningsrutinerna kan ses över ytterligare för optimal påfyllning.
Vi sorterar redan mycket men kan ändå bli bättre.	

2.2.2 Framtiden

Fråga	Svar
Hur kan ni bli bättre på att återanvända istället för att slänga och köpa nytt? Vad behöver ni hjälp med för att förbättra detta?	Second hand.
	Ändra inställningen till att återanvända.
	Hitta andra användningsområden för grejor så de får längre liv.
	Det ska vara enkelt, begripligt och gratis.
	Snårarpsmodellen.
	Facebook-grupper.
	Organiserad återbrukscentral, t ex med hjälp av arbetslösa ungdomar, bryggan
	Kommunen ordnar återkommande loppisar. Upplåt t ex torget, bruksparken.
	Forum/nätverk där man kan fråga om det finns saker som inte används.
	Cirkulera tidningar och böcker.
	Man behöver kolla avtal/upphandling om det är ok att köpa begagnat.
	Loppishylla på arbetsplatsen med t ex böcker.
	Kvarglömt av god kvalitet skänks till organisationer i Bromölla.
	Bygger om söndriga leksaker till nya.
Det är aldrig fel med info, hjälp av varandra/nätverk.	

Fråga	Svar
Hur kan ni öka utsortering av material som kan återvinnas. Vad behöver ni hjälp med för att förbättra detta?	Kunskap om relationen mellan pris och nytta.
	Enkla material, enkla principer.
	Införa materialåtervinning som ett komplement till förpackningsåtervinning.
	Behållare till allt inom rimligt avstånd.
	Fungerande tömning.
	Material som är lättare att dela på.
	Var noggrannare med sorteringen hemma då är det lättare att det hamnar rätt.
	Har framförallt bara broschyrmaterial och en liten mängd plast och kartong. Detta har vi plats att sortera.
Hur kan ni minska den mängd mat som slängs? Vad behöver ni hjälp med för att kunna jobba vidare med att minska matsvinnet?	Bättre planering, bättre kunskap.
	Närhet och bra kommunikation med tillagningskök.
	En kokerska på varje ställe.
	Pedagogisk måltid.
	Mat anpassad till målgruppen.
	Att matlagningen sker löpande, allt behöver inte vara klart kl 11.
	Avboka.
	Hantera råvaran rätt.
	Skaffa säkra rutiner och utrustning för att kyla ner och spara mat.
	Kampanjer med svinnmätningar och diskussioner om varför mat slängs. Även att barnen mäter matsvinnet hemma.
	Jämför svinn vid olika maträtter.
	Köp ej för stora förpackningar.
	Lukta och smaka.
	Vi har inget matsvinn, men varför kan det inte återanvändas av tex grisfarmer etc?(simhallen)
All hjälp och nya vinklar är alltid bra (simhallen).	
Kan vi göra avfallshanteringen mer pedagogisk i våra barn- och utbildnings- verksamheter?	Vi är duktiga.
	Förskolebarn är duktiga på att sortera. Det blir svårare längre fram. Vuxenvärldens inställning är viktig.
	Barnen får följa med till sopsorteringsrummet.
	Viktigt med studiebesök.
	Det är viktigt att de som jobbar i verksamheterna får vara med i planeringen av sorteringsutrymmena så det blir en naturlig del i verksamheten.

2.3 Synpunkter från Pensionärsrådet

Arbetsgruppen informerade om arbetet med avfallsplanen på Pensionärsrådets möte den 11 juni 2015. Deltagarna fick också möjlighet att diskutera hur avfallshanteringen fungerar idag och hur vi kan bli bättre i framtiden. Nedan sammanfattas inkomna synpunkter.

2.3.1 Nuläge

Fråga	Svar
Hur fungerar avfallshanteringen idag?	Det är bra att återvinningscentralen på Tians väg är asfalterad, men ibland ställs här stora förpackningar från restauranger. Kan vara en säkerhetsrisk. Även på Folkets Husvägen står det förpackningar och möbler utanför containrarna.
	Återvinningsstationen i Gualöv och vid polisen är jättefina.
	Återvinningsstationerna behöver tömmas och städas oftare.
	Korta människor når inte upp vid återvinningsstationerna.
	Problem för äldre personer som inte kan ta sig till återvinningsstationerna.
	Hyreshusen har ofta fulla containrar, t ex Ågatan.
	Synpunkter framförs om att vissa verkar använda den gröna påsen till allt.
	Hur kan vissa få nya gröna påsar vid varje tömning?
	Synpunkter framförs på att vissa kan ha den lilla tunnan och sedan alltid fylla den så mycket att locket inte kan stängas.
	Någon saknar den röda boxen.
Hur arbetar ni idag för att minska avfallet?	Tänker efter när vi handlar och köper inte storpack.
	Handlar på second hand.
	Ge bort till ungdomar som ska sätta bo.
	Frys ner matrester eller ät samma rätt två dagar i rad.
	Lämnar tyger till Bryggan.
Lånar och lämnar böcker på lilla biblioteket vid stationen.	
Hur är informationen från kommunen?	Det behövs mer och bättre information om sorteringen och en koppling till effekter.
	Det behövs kontinuerlig information, t ex i kommuninfo.
	Det är viktigt att barnen får bra information i skolan.
	Vet alla om producentansvar för elavfall och läkemedel?

2.3.2 Framtiden

Fråga	Svar
Hur kan vi bli bättre på att återanvända och återvinna avfall?	Vi måste ställa krav på de som tillverkar varor och förpackningar. Idag finns jättestora förpackningar som innehåller små grejor.
	Man kan lämna förpackningen i affären när man handlar.
	Vi behöver hitta ett annat material än plast.
	Man kan dela tidning med en granne.
	Ett förslag är att kommunen hjälper till att starta upp träffar i t ex slöjdsalar där man kan mötas och laga sina saker (snickra och sy).
	Någon tipsar om ett tv-program från England där man hjälper folk renovera möbler och skapar bohag billigt.
	Caféer där man kan träffas och hjälpa varandra och tipsa.
	Vi kan använda saker till något annat än de var tänkta till, t ex en dörr blir en sänggavel.
	Det hade varit bra om man på Åsen kan lämna saker som är för bra för att slänga, som sedan kan gå till loppis.

2.4 Synpunkter från Rådet för funktionshinderfrågor

Projektgruppen informerade om arbetet med avfallsplanen på Rådet för funktionshinderfrågor den 16 juni 2015. Deltagarna fick också möjlighet att diskutera hur avfallshanteringen fungerar idag och hur vi kan bli bättre i framtiden. Nedan sammanfattas inkomna synpunkter.

2.4.1 Nuläge

Fråga	Svar
Hur fungerar avfallshanteringen idag?	Avstånden till återvinningscentralen är avgörande för hur avfallshanteringen fungerar. Har man svårt att förflytta sig är långa avstånd ett problem. Även äldre utan bil har det svårt.
	Bryggan är en god hjälp, de hämtar avfall för en mindre peng och kör och slänger på Åsen.
	Vissa containrar för förpackningar på våra återvinningsstationer har inkasten för högt – det är viktigt att dessa sitter lägre så att alla kommer åt att kasta.
	Det är inte alltid snyggt runt återvinningsstationerna – vissa borde städas/tömmas oftare.
Hur arbetar ni idag för att minska avfallet?	Om man kan är det bättre att handla ofta och lite för att inte riskera att kasta mat.
Hur är informationen från kommunen?	Det är viktigt med information. Det är också viktigt att informationen är enkel, gärna med bilder som visar hur man ska sortera, slänga etc. Det ska vara enkelt, lättläst och med bilder.
	Det ska vara information på flera sätt, genom utskick till alla hushåll, via nätet/hemsida. Finns någon bra app inom detta område?

2.4.2 Framtiden

Fråga	Svar
Hur kan vi bli bättre på att återanvända och återvinna avfall?	Det blir bra med det nya sopsorteringsystemet med stora tunnor med olika fack där man sorterar sina förpackningar och avfall. Skönt att slippa köra iväg med det, skönt få hämtat vid grinden.
	Viktigt med blindskrift vid soptunnan som talar om var de olika avfallen/ förpackningarna ska läggas.
	Bakluckeloppis.
	Jag lämnar mina böcker och tidningar på järnvägsstationen – Sveriges minsta bibliotek.
	Ring till korsets kraft så kommer de och hämtar. Även bryggan tar emot vissa saker – främst textilier.
	Vi måste ändra våra tankar så att vi inte slänger i onödan.
	Köp mindre så blir det mindre avfall!

2.5 Synpunkter från näringslivet

Via näringslivskontoret skickades nedanstående frågor ut via e-post till ca 250 företagare av blandad storlek i kommunen, företag som kommunen har en kontakt med och som även prenumererar på kommunens digitala nyhetsbrev.

- Vad som fungerar bra och mindre bra gällande er avfallshantering.
- Är det något kommunen kan göra för att underlätta för er?

Endast ett företag inkom med synpunkter:

”Det som styr majoriteten av näringsidkare i avfallsfrågor är kostnader. Man väljer helt enkelt det mest ekonomiskt fördelaktiga alternativet, mycket få väljer av ideologiska eller miljömässiga skäl, kan vara företag med tydlig miljöprofil. Ge tydliga kostnader för olika alternativ och vad man får för pris på återvunnet avfall med värde. Vi själva sorterar metall i olika kvaliteter som betingar olika skrotpris, det går till ett återvinningsföretag.

Inför gärna i planen att det skall finnas ett ekonomiskt incitament för företag att förbättra sin avfallshantering, inte genom högre avgifter på ”dåliga” lösningar utan genom att det går att spara kostnader eller t.o.m. tjäna pengar på t.ex. sortering. En sådan lösning kan kanske attrahera företag att etablera sig i Bromölla”.

2.6 Synpunkter från politiska partier

Samtliga politiska partier som är representerade i kommunfullmäktige gavs möjlighet att inkomma med synpunkter via ett frågeformulär. Synpunkter har inkommit från socialdemokraterna och vänsterpartiet.

2.6.1 Nuläge

Fråga	Svar
Hur fungerar avfallshanteringen idag? Sortering, avfallsutrymmen, tömning etc.	Sorterar allt idag. Farligt avfall röd, grovavfall och deponi till Åsen.
	Dålig ordning på vissa återvinningsstationer.
	Öka kraven på sortering i hemmen.
	Tömningen fungerar bra.
	Åker regelbundet till återvinningsstation.
	Svårt att få plats till det som ska sorteras. De kärl som finns idag är för små eftersom det finns för mycket förpackningar – för skrymmande. Lägenheter idag har inte så stora förvaringsutrymmen.
Hur arbetar ni idag för att minska avfallet?	Det är skräpigt kring vissa miljöstationer, helst fäladen och Maxi. Sorteringen hemma fungerar lite hur som helst.
	Lagar inte mer mat än vad som äts upp, lämnar kläder till bekanta och loppis, slänger bara sådant ingen vill ha.
	Loppis, second hand, kompost, vinden.
	Matinköpen kan bli bättre.
	Onödigt mycket paketerad mat!
	Vi har en hungrig hund, ger till loppisar och nyanlända.
Hur är informationen från kommunen?	I första hand frågar om någon har användning för tex fungerande artiklar. Skänker till second hand. Slänger sällan mat. Om inget av ovanstående lämnas avfallet på återvinningsstation.
	Second hand och loppis är populärt. Kompost borde finnas för matavfall.
	Vore bra med ett informationshus som hela tiden förändras i takt med att alla blir bättre på att sortera. Även information för de som tycker att det är krångligt. Vem kan svara på frågor? – telefon?
	Broschyr då och då som man kan ha i köket. Alltid ha någon information i månadsbladet som är bra för sorteringen.
	Kan aldrig bli tillräcklig.
	Informera via hemsidan.
	App?
	Frågelåda på nätet.
	Mer information behövs.

	Den är ok.
	Informera mer om sophantering generellt och mer via nätet.
Fråga	Svar
Övrigt	Informera genom bilder med pratbubblor som förklarar miljöhänsynen.
	Bilkörningen till den lokala återvinningsstationen är negativ.

2.6.2 Framtiden

Fråga	Svar
Hur kan ni bli bättre på att återanvända istället för att slänga och köpa nytt? Vad behöver ni hjälp med för att förbättra detta?	Att vi inte är rädda för att fråga varandra om det vi behöver.
	Second hand; kläder, möbler, byggmaterial. Kan annonseras via facebook bl.a.
	Lägga ett större ansvar på dem som säljer.
	Information, förståelse för att det vi kanske anser som skräp kan vara värdefullt för någon annan.
	Blocket. Loppis. Lokal för att köpa/sälja sina saker, tex hyra bord i gallerian.
Hur kan ni öka utsortering av material som kan återvinnas. Vad behöver ni hjälp med för att förbättra detta?	Kunna lägga även glas och metall i tunnan.
	Redan på byggarbetsplatsen kan sorteringen börja.
	I mataffären kan matavfallet lämnas/hämtas till biogas.
	Ex: köp ett par skor, lämna de gamla.
	Loppis – sortering av det överblivna som hanteras för återvinning.
	Information om återvinningens resultat, t.ex. denna månad har vi tagit vara på 100 kg metall, 40 kg kläder etc.
	Ett "Åsen" i varje tätort.
	Upplever att yngre personer inte bryr sig om sortering, framförallt matavfall. Information hjälper inte tyvärr.
Öka insamling av "lump" med speciella containrar.	
	Information.
Hur kan ni minska den mängd mat som slängs? Vad behöver ni hjälp med för att kunna jobba vidare med att minska matsvinnet?	Laga lagom, handla lagom. Tänk efter noga, ha diskussioner hemma, fråga barnen.
	En dag i veckan med "restmeny".
	Butikerna skänker till djuruppfödare.
	Avdramatisera "sista datum".
	Inte köpa mer mat än vad som behövs.
	Använda rester – ta vara på och frysa.
	Tips på recept av matrester.
Köp mindre mat – anpassa.	
Övrigt	Information i butiker.
	Planera för en ny station i Bromölla med betongplatta och avloppsrening för hantering.
	Ha som mål att inget ska deponeras.
	Jobba med förpackningsindustrin. "Hysteri" med förpackningar. Kan produkter hanteras på annat sätt för att minska på förpackningar som dessutom kan vara svåra att öppna, t.ex. olika plastförpackningar?

BILAGA 4

Uppgifter till länsstyrelsens sammanställning

1. Administrativa uppgifter

Kommun: Bromölla

År: 2016

Datum när planen antogs: 2016-12-xx

Ansvarig nämnd: Kommunstyrelsen

Övriga medverkande nämnder: myndighetsnämnden

2. Kommunens befolkning och struktur

Befolkning totalt: 12 400 invånare

Datum: 1 januari 2014

Antal hushåll i småhus: 4 146 hushåll

i flerbostadshus: 1 319 hushåll

i fritidshus: 374 hushåll

3. Avfall som kommunen ansvarar för

	Insamlad mängd avfall 2014
Brännbart avfall	3187 ton
Matavfall	434 ton
Farligt avfall	188 ton
Grovavfall	2294 ton
Latrin	2 ton
Slam	1 594 ton
Totalt	7699 ton

4. Avfall som omfattas av producentansvar

	Insamlad mängd avfall 2014
Glas	76 ton
Papper	169 ton
Metall	24 ton
Plast	60 ton
Tidningar	435 ton
Kyl/frys	31 ton
Vitvaror	37 ton
Diverse elektronik	83 ton
Gasurladdningslampor, lysrör, lågenergilampor	2 ton
Icke gasurladdningslampor, glödlampor	0,3 ton
Småbatterier	3 ton
Blybatterier	7 ton

5. Anläggningar för återvinning och bortskaffande av avfall

Anläggningar för återvinning och bortskaffande av avfall redovisas i bilaga 1 till avfallsplanen.

6. Lokala mål som utgår från nationella miljökvalitetsmål och regionala mål

Med utgångspunkt i EU:s avfallshierarki, Sveriges Miljömål, Sveriges avfallsplan 2012-2017 m.m. har fem målområden tagits fram. I arbetet har dialoger förts med allmänheten och verksamheter.

De fem målområdena är:

- Människan i centrum
- Förebygga uppkomst av avfall och nedskräpning
- Farligt avfall
- Återanvändning
- Materialåtervinning

För varje målområde har övergripande mål och delmål tagits fram enligt nedan.

Målområde	Övergripande mål	Delmål
Människan i centrum	Avfallshanteringen ska utgå från människans behov och ska anpassas både till den som lämnar, hämtar och behandlar avfallet.	Förebygga arbetsmiljöproblem.
		Avfallshanteringen ska vara en del av kommunens planarbete.
		Tydliggöra ansvarsfördelningen mellan renhållaren och omsorgen.
		Förstärka renhållningens organisation.
Förebygga uppkomst av avfall och nedskräpning	Medborgare och verksamheter ska bidra till att avfallsmängder och nedskräpning minskar genom medvetna val och ansvarsfullt agerande.	Säkerställa information om avfallshantering.
		Främja minskad nedskräpning i samhället och naturområden (inkluderat det marina skräpet).
		Mängden matavfall inom kommunens verksamheter ska minska .
Farligt avfall	Genom informationssatsningar och god tillgänglighet ska vi öka insamlingen av det farliga avfallet. Det ska inte finnas något farligt avfall blandat med annat hushållsavfall.	Öka invånarnas medvetenhet kring vinsterna med att förebygga avfall.
		Risken för negativ miljöpåverkan från deponerat avfall ska utredas.
		Allt farligt avfall som uppkommer i kommunen ska samlas in och omhändertas på ett miljömässigt sätt.

Återanvändning	Återanvändning av varor och produkter ska stimuleras.	Underlätta för kommuninvånare att välja återanvändning när avfall lämnas vid återvinningscentralen.
		Uppmuntra till återanvändning genom att kommunens arbetstagare och invånare byter eller delar på saker.
Materialåtervinning	Genom ökad materialåtervinning minskas andelen avfall som går till förbränning.	Förbättra hushållens utsortering av material till återvinning.
		Förbättra verksamheters utsortering av material till återvinning.
		Avfall inom bygg- och anläggningssektorn ska utsorteras vid källan.